

ประโยค ป.ธ.๘

แต่ง ชั้นที่ภาษามคธ

สอบ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๑

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ในข้อความข้างท้ายนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็น
คาถาภาษามคธโดยฉันทลักษณ์ ๓ อย่าง ตามถนัด แต่งฉันทอะไร แจ่มชัดไว้ด้วย ฯ

พระโมฆราชเป็นบุตรพราหมณ์ในเมืองสาวัตถี มีชื่อเดิมว่าโมฆราชมาณพ เมื่อมีวัย
เจริญขึ้นควรแก่การศึกษาแล้ว ได้ไปเล่าเรียนอยู่ในสำนักพราหมณ์อันมีนามว่า พาวรี เมื่อ
อาจารย์พาวรีผู้เป็นปิตุของพระเจ้าปัสเสนทิโกศลแล้วทูลลาออกจากตำแหน่งไปบวช
ประพฤติพรตตามลัทธินิยม ตั้งสำนักอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำโคธาวรี ที่พรมแดนเมืองอัสนะกับ
เมืองมัลลกะต่อกัน เป็นผู้มีศิษย์เป็นอันมากก็ตามไปบวชอยู่ด้วย เมื่อพระบรมศาสดาอุบัติ
ขึ้นในโลก มีพระเกียรติคุณพุ่งไปในทิศต่าง ๆ พราหมณ์พาวรีผู้เป็นอาจารย์ใหญ่ ทราบเข้า
แล้วประสงค์จะทราบพระเกียรติคุณนั้นว่าจริงหรือไม่จริง จึงผูกปัญหาให้ศิษย์ ๑๖ คน ๆ
ละหมวด ให้ไปทูลถามพระศาสดา ฯ แต่กระแวงอยู่ว่าไปกันแล้ว ได้ดีสมกับที่สื่อกันจะไม่
กลับมา จึงสั่งอชิตมาณพผู้เป็นหลานของตนว่า ไปแล้วจงกลับมาบอกเราให้ได้ ฯ ศิษย์ ๑๖
คนนั้น เป็นมาณพชั้นผู้ใหญ่ที่มีปัญญาฉลาด มีอชิตมาณพเป็นหัวหน้า โมฆราชมาณพก็เป็น
ผู้หนึ่งในจำนวนนั้น ฯ ทั้ง ๑๖ คนนั้นลาอาจารย์แล้วก็ไปพร้อมกัน มีบริวารที่ไปด้วยคนละ
๑,๐๐๐ ๆ พวกกันไปเฝ้าที่ป่าสาณเจตีย์อันเป็นที่ประทับ ทูลขอโอกาสเพื่อจะทูลถามปัญหาที่
ละคน ๆ ก็โปรดประทานพระอนุมัติ พอพระศาสดาทรงแก้ปัญหาที่อชิตมาณพถามจบลงแล้ว
โมฆราชมาณพก็จะทูลถามต่อไป แต่รับสั่งให้รอไว้ให้มาณพอื่นถามก่อน เพราะทรงทราบว่า
โมฆราชเป็นมาณพที่มีมานะแรงกล้า ถือว่าตัวเฉลียวฉลาดกว่าพวกเพื่อนทั้งหมด ซึ่งมุ่งจะ
ถามก่อนใคร แต่อชิตมาณพเป็นผู้ใหญ่กว่าก็ยอมให้ถามก่อน โดยพระประสงค์จะทรงมาน ให้
คลายมานะให้อ่อนด้วยการฟังธรรม ให้ญาณแก่กล้า เมื่อถูกตรัสห้ามก็นิ่งอยู่ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๘

แต่ง ฉันทภาษาามคร

พ.ศ. ๒๕๓๑

ปัญญาวัตร

อิทานาหิ สมาเสน
โมฆราชสฺส เณรสฺส
เอส สาวตถิยํ ปุคฺโค
วยฺยปฺปคฺโค ว สฺสญฺชาโน
ปุโรหิตคฺคภูตสฺส
พาวริสฺส ทิษสฺเสว

ปณฺณตสฺสสิธฺ สาสเน
กเถสฺสามิ ปวตฺตณํ
พฺรหฺมณฺสส ปิยงฺกุโร
หุตฺวา สิปฺปคฺคหฺรโ
ปสฺสเนทิสฺส ราชนิ
สนฺติเก สิปฺปมฺมุคฺคหิ ฯ

อินทรวีเชียร

ปจฺฉา จ โข พาวริพฺรหฺมณเณ สเ
ราชานมาปฺปจฺฉิย ปพฺพชิตฺวา
โคธาวรีนินฺนคตฺติริกฺขุเล
รณฺมํ กริตฺวาน มหสฺสมํ ว
ปณฺณตนาโม พหุสฺสสฺสญฺโค
ยณฺณํ ยชิตฺวาน ตหิ วสิตฺถ
โส โมฆราชา คุรุชโก ว
ปาสาทิโก ปพฺพชิตฺวา สนฺติเกสฺส ฯ

วสันตติลก

โสเก จ ตมฺหิ สมเย ภควา อุปฺปนฺโน
พฺพุโธ ทิสาสฺส อหุ อุกฺคตกิตฺติสฺสทโ
โส พาวริ สุกฺคตกิตฺติคฺคณํ สฺสณฺนโค
พฺพุตฺตมสฺสปี วิมฺมิตฺตคามญฺโค
ปณฺณเหว โสฬส ปพฺพชิตฺวา พฺพุตฺตมสฺส

วตวาน โสฬสสุพุทธิกมาณวานัน
พุทฺธํ ว ปรุจฺจิตฺตมเปสยิ มาณเวเต
อาณานิยํ จ อธิตํ สกภาคินนุญํ
คณฺฏวาน ฐมฺมปวริ์ สุตตสฺส สุตฺวา
ปรุจฺจาณมาหิ มม ตํ วทิตุํ สุตฺนฺติ ฯ

ปริยวัตร

ปรุจเจกคณฺโณ สพุเพ
ณายิ ฌานรตา ชีรา
เตสุ เอโก ว เมธาวิ
อริตฺตปฺปมฺหา สพุเพ
พาวรี อภิวัตเตตฺวา
ปาสาณเจตฺติยํ ฐมฺมํ
ตตฺโถปสงฺกมิตฺวาน
อภินฺนุทฺติย โธกาสํ
โลกานุกมฺปโก พุทฺโธ
สมพุทฺธเชน กโตกาสํ
อริโต ปจฺมํ ปณฺหํ
ตสฺมิณฺจ วุยาณเตเยว
ปณฺหํ ปรุจฺจิตฺตโมกาสํ
เอโส หิ ฌทฺธมาโน ว
เตน โส ปจฺมํเยว
สตุถา ตฺว มาณเมตสฺส
ปริปากณฺจ ฌาณสฺส
ตถา วายมมานนฺตํ
ยสฺมา จ อริโต เอส
ตสฺมา โลกวิทู ตสฺส
เอวํ นิวาริโต ตฺวณฺทิ

เอเต โสฬส มาณวา
ปรุพฺพวาสนวาสิตา
ส โมฆราชมาณโว
เต สนนฺเตวาสิกา ชนา
กตฺวา จ นํ ปทกฺขิณํ
คมิตฺวา อนุปรุพฺพโต
วิหรนฺตํ ตถาคตํ
ยาจุมํ ปณฺเห ว ปรุจฺจิตฺตํ
เตโสกาสมทฺทา ตทา
นิสฺสิติตฺวาน ปณฺชลํ
ตตฺถ ปรุจฺจิตฺตํ ตถาคตํ
โมฆราชชา ส มาณโว
อชาจิตฺถ นรทสฺสํ
อติปณฺชิตตสฺสณฺโณ
ปรุจฺจิตฺตํ อภิปรตฺถยิ
มฺหํ กาทุมํ ว ปตฺถยํ
อาคณฺเณโต ยถารหํ
การุณฺณเณ นิวารยิ
เตสํ วุทฺธมฺเตโร อหุ
โธกาสํ ปจฺมํ อทา
อโหสิ เอส มาณโวติ ฯ